SN – 108

III Semester B.Com. Examination, Nov./Dec. 2014
(Freshers + Repeaters) (2012-13 and Onwards)
LANGUAGE SANSKRIT – III
Bhaimiparinaya Nataka Sangraha I – IV Acts and Vanijya in Nitiśāstra

me : 3 Hours Max. Marks : 100

***Instruction** : Answer in **Sanskrit, Kannada** or **English**.*

. **द्वयो:** प्रश्नयो: उत्तरं लिखत । (2×12=24)
ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ :
Answer **any two** questions :

1) भैमी परिणय नाटकस्य द्वितीयाङ्कम् अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।
ಭೈಮೀ ಪರಿಣಯ ನಾಟಕದ ಎರಡನೇ ಅಂಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.
Write an essay on the second act of the drama Bhaimiparinaya.

2) भैमी परिणये ''अभिजात अनुराग'' नाम प्रथमोऽङ्कस्य शीर्षिकां समर्थयत ।
ಭೈಮೀ ಪರಿಣಯದ "ಅಭಿಜಾತ ಅನುರಾಗ" ಎನ್ನುವ ಮೊದಲನೆ ಅಂಕದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ.
Justify the title "Abhijatha Anuragha" of the first act of Bhaimiparinaya.

3) भैमी परिणय नाटकस्य तृतीयाऽङ्कस्य विमर्शात्मक प्रबन्धं लिखत ।
ಭೈಮೀ ಪರಿಣಯ ನಾಟಕದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಕವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.
Write a critical appreciation of the third act of Bhaimiparinaya Nataka.

II. एतेषु **चतुर्णां** श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा विवृणुत । (4×6=24)
ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ :
Translate and explain **any four** slokas :

1) स्खलीत वचनम्, अन्त: कृष्यमाणेव दृष्टि:,
तनुरपि तव तान्ता कान्त कान्तिर्नितान्तम् ।
श्वसित मलिनमास्ते शून्य शून्यं मुखाब्जम्
-किमिदिम् अभिनवं भो: ? कुत्र ते भावबन्ध: ।।

P.T.O.

2) आकुञ्च्य कण्ठम् अवनम्र-मृणाल-शोभम् ,
पीतेन पक्षति-पुटेन पिधाय शीर्षम् ।
एकेन विद्रुम-निभेन पदेन तिष्ठन्
निद्राति कोऽपि निभृताऽऽकृतिरेष हंसः ।।

3) आदिष्टोऽस्मि महीभुजा क्षितिभुजां सम्भावनार्थं क्रमात्
कल्याणीं परिणेतुमुत्सुकधियस्ते ते समभ्यागताः ।
प्रत्युद्गम्य सुपूजिताः समुचितस्थानेषु संवेशिताः
सर्वे ते प्रतिपालयन्ति निषधक्ष्मासार्वभौमाम् ।।

4) द्वारि द्वारि प्रभुनियमिताः सौविदल्लाक्ष्यरन्ति
क्रूराकाराः कठिनहृदयाः खड्गिनोऽपि भ्रमन्ति ।
अन्तर्यान्तं सरभसम् अहो कोपि नाऽऽलोकते माम्
नो संरुन्धे ! तदहमधुना कोऽप्यदृश्योऽस्मि सिद्धः ।।

5) वेवीज्यन्ते धरणिपतयश्चामराणां सहस्त्रैः
तोष्टय्यन्ते स्तुतिभटशतैः स्वापदानानि राज्ञाम् ।
दे दीप्यन्ते मणिमयभुवो भूषणानां प्रभाभिः
दंध्वन्यन्ते पणवपटहाः पाणिकोणाभिघातैः ।।

6) कन्याम् इमां गुणयुताय वराय दत्वा,
राज्यं दमाय, सुतयोर्विनिवेश्य राज्ञीम् ।
सद्यो वने जिगमिषा महती ममाऽऽस्त
-हा हन्त तावति महान् प्रलयोऽयमासीत् ।।

. गद्यभागम् अनुवादत (**एकम्**) :

ಗದ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ (ಒಂದನ್ನು) : **(1×10=10)**

Translate the prose passage (**one only**) :

जयन्धर :- देव ! इदमालेख्यं विस्मृत्य भगवती सिद्धिमती प्रातरेव देशान्तरमगाद् – इति द्वारपालकाच्छ्रुत्वा मधुमुखस्तदिदं मद्द्वारा भवत्सकाशं प्रेषितवान्। दृष्ट्वा देवः प्रमाणम्।

राजा :- (सादरं गृहीत्वा) भद्र। विचीयतां तत्र तत्र तत्र भवती।

जयन्धर :- यदाज्ञापयति देवः। (इति निष्क्रान्तः)

राजा :- (अशोकाभिमुखो भूत्वा)–सखे ! भगवती मामप्यननुयुज्य क्व गता; स्यात् ?

अशोक :- सिद्धाः खलु जनाः निस्पृहाः स्वतन्त्राश्च। परानुयोगे तेषां किम्प्रयोजनम् ? यदा यदा यद्यत्स्मर्यते तदा तदा तत्तत्तीर्थम् अधिगच्छन्ति। प्रोच्यते किल ''निःस्पृहस्य तृणं जगद्'' इति।

अथवा / ಅಥವಾ/OR

विमला :- भर्तुदारिका मनोविनोदार्थं तदालेख्यं तं हंसपञ्जरं च गृहीत्वा, तेनैव वेषेण त्वरितमागच्छामि– इति सख्या कमलया सह चित्रशाला प्रविष्टा।

राजा :- अद्य तावत् तदागमने मत्संशयनिवृत्तिपूर्वकं पूर्वोत्तरसन्दर्भः स्पष्टीभविष्यति।

शारदा :- सखि। किमेवं विक्लवासि ? आगताः किल रूपवन्तश्च श्रीमन्तश्च युवानो राजानः। सर्वथा तस्य महाभागस्य अनागमपक्षे एतेष्वेव अनुगुणं कश्चित् वृणीष्व।

राजा :- (सश्लाघं) साधूपक्षिप्तं शारदया। श्रोष्यामि तावदिदानीं किमुत्तरं दास्यतीति।

IV. **त्रीणि** वाक्यानि ससंदर्भं विवृणुत।

ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ : **(3×4=12)**

Annotate **any three** sentences :

1) सौभाग्य भूमा स्वयमाविरासीत्।
2) विधिरेव तानि घटयति।
3) कन्या सा मन्यते न सम्मान्यान्।
4) न तावदेव ! अनर्थक्ष्च सम्भवेत् ।
5) अपूर्वनयनोत्सवः पुरि महान् समुज्जृम्भते।
6) उदधिं तरीतुमधुना नौका तु नौ का भवेत् ?

V. द्वयो: लघुटिप्पणीं लिखत। (2x5

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes on **any two** :

1) भीमराज:।

2) विष्कम्भक:।

3) रंभा।

4) वन्दी।

VI. शुल्काध्यक्षस्य कर्तव्यानि अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत। (1×10=

ಶುಲ್ಕಾಧ್ಯಕ್ಷನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on duties of "Shulkadhyaksha".

अथवा/ಅಥವಾ/OR

अक्षपटले गाणनिक्य क्रमं अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत।

ಅಕ್ಷಪಟಲದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕವಿಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on maintaining account in "अक्षपटल".

VII. द्वयो: लघु टिप्पणीं लिखत : (2×5=1

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes on **any two** :

1) वैदेहक व्यञ्जन:।

2) पूर्व साहसदण्ड:।

3) शुलक व्यवहार:।

4) उच्छुल्कद्रव्याणि।